

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Bjelovar

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

GOSPODARENJE OTPADOM NA PODRUČJU
VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Bjelovar, listopad 2014.

SADRŽAJ

stranica

PREDMET I CILJEVI REVIZIJE	2
METODE REVIZIJE	2
KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI	3
GOSPODARENJE OTPADOM NA PODRUČJU VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE	3
a) Izbjegavanje nastajanja i smanjivanje količine otpada na mjestu nastanka	4
- Planovi gospodarenja otpadom	4
- Sustav odvojenog prikupljanja otpada	6
b) Razvitak infrastrukture za izgradnju cjelovitog sustava gospodarenja otpadom	12
c) Smanjivanje rizika od otpada putem sanacije i zatvaranja odlagališta	14
d) Informacijski sustav gospodarenja otpadom	18
e) Edukacija o gospodarenju otpadom	20
f) Nadzor nad provedbom planova gospodarenja otpadom	20
OCJENA UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA OTPADOM NA PODRUČJU VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE	24
OČITOVANJE JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE	27

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Bjelovar

KLASA: 041-01/13-10/26

URBROJ: 613-09-14-56

Bjelovar, 3. listopada 2014.

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA OTPADOM NA PODRUČJU VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je revizija učinkovitosti gospodarenja otpadom na području Virovitičko-podravske županije.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 17. prosinca 2013. do 3. listopada 2014.

Revizijom su obuhvaćene jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave Virovitičko-podravske županije (županija, tri grada i 13 općina), koje su utvrđene odredbama Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (Narodne novine 86/06, 125/06, 16/07, 95/08, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13 i 45/13). Virovitičko-podravska županija ima 188 naselja. Površina županije je 2 024 km². Tri općine i četiri naselja na području dva grada pripadaju drugoj skupini područja posebne državne skrbi, a trećoj skupini pripada pet općina. Prema popisu stanovništva iz 2011., Virovitičko-podravska županija ima 84 836 stanovnika, 29 635 kućanstava i 29 164 stambenih jedinica.

PREDMET I CILJEVI REVIZIJE

Predmet revizije učinkovitosti gospodarenja otpadom u Virovitičko-podravskoj županiji i jedinicama lokalne samouprave Virovitičko-podravske županije su aktivnosti tijela nadležnih za uspostavu sustava gospodarenja otpadom na području spomenutih jedinica.

Ciljevi revizije su bili:

- ocijeniti provedbu planova gospodarenja otpadom
- ocijeniti uspostavu sustava odvojenog prikupljanja otpada
- ocijeniti aktivnosti vezane uz razvitak infrastrukture za izgradnju cjelovitog sustava gospodarenja otpadom
- ocijeniti provedbu sanacija i zatvaranja odlagališta
- ocijeniti informacijski sustav gospodarenja otpadom
- ocijeniti edukaciju o gospodarenju otpadom te
- ocijeniti nadzor nad provedbom planova gospodarenja otpadom u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave Virovitičko-podravske županije.

Revizijskim postupcima je obuhvaćeno razdoblje od donošenja Plana gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007.-2015. godine (Narodne novine 85/07, 126/10 i 31/11 (dalje u tekstu: Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske), odnosno od srpnja 2007. do konca prosinca 2013.

METODE REVIZIJE

U skladu s prihvaćenim međunarodnim revizijskim standardima vrhovnih revizijskih institucija, revizija je planirana i obavljena na način koji osigurava potrebne dokaze i pruža razumnu osnovu za revizijske nalaze i zaključke te ostvarenje revizijskih ciljeva.

U fazi planiranja i obavljanja pripremnih radnji za obavljanje revizije učinkovitosti je analizirana zakonska regulativa, planovi gospodarenja otpadom, izvješća o izvršenju planova gospodarenja otpadom, podaci Agencije za zaštitu okoliša (dalje u tekstu: Agencija) i Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (dalje u tekstu: Fond) te drugi dostupni podaci.

U postupku revizije su korištene sljedeće metode prikupljanja i analize dokaza:

- proučeni su i analizirani zakoni i drugi propisi o gospodarenju otpadom, Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, interni akti te stručni članci
- analiziran je plan gospodarenja otpadom Virovitičko-podravske županije i planovi gospodarenja otpadom gradova i općina na području Virovitičko-podravske županije te izvješća o provedbi planova gospodarenja otpadom
- analizirana su izvješća Agencije i Fonda
- analizirani su upitnici te provjerene odluke, planovi i druga izvješća
- ispitana je dosljednost primjene zakona i drugih propisa te internih akata
- obavljani su razgovori s odgovornim osobama te
- pribavljena obrazloženja o pojedinim poslovnim događajima.

KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI

Za ocjenu učinkovitosti gospodarenja otpadom u Virovitičko-podravskoj županiji i jedinicama lokalne samouprave Virovitičko-podravske županije, utvrđeni su kriteriji koji proizlaze iz zakona i drugih propisa, a tijekom revizije su prikupljeni dokazi kako bi se odgovorilo na sljedeća pitanja:

- Je li Virovitičko-podravska županija donijela plan gospodarenja otpadom u skladu sa Strategijom i Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske?
- Jesu li gradovi i općine na području Virovitičko-podravske županije donijeli planove gospodarenja otpadom te jesu li usklađeni sa županijskim planom?
- Provode li se planovi gospodarenja otpadom te prati li se njihova provedba?
- Provode li se mjere odvojenog prikupljanja otpada?
- Provode li se aktivnosti vezane uz razvitak infrastrukture za izgradnju cjelovitog sustava gospodarenja otpadom te provode li se u skladu s Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske?
- Provode li se sanacije i zatvaranja odlagališta te provode li se u skladu s Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske?
- Je li uspostavljen kvalitetan informacijski sustav za praćenje podataka u okviru sustava gospodarenja otpadom Virovitičko-podravske županije?
- Provodi li se edukacija o gospodarenju otpadom?
- Je li uspostavljen nadzor nad provedbom plana gospodarenja otpadom Virovitičko-podravske županije i planova gospodarenja otpadom gradova i općina na području Virovitičko-podravske županije?

GOSPODARENJE OTPADOM NA PODRUČJU VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Sustav gospodarenja otpadom na području Virovitičko-podravske županije se, do konca 2013., temeljio na odredbama Zakona o otpadu (Narodne novine 178/04, 153/05, 111/06, 60/08 i 87/09), Zakona o održivom gospodarenju otpadom (Narodne novine 94/13), Strategiji gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (Narodne novine 130/05) (dalje u tekstu: Strategija), Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, županijskom planu gospodarenja otpadom te gradskim i općinskim planovima gospodarenja otpadom.

Svrha Strategije donesene u 2005., bila je uspostaviti okvir unutar kojeg će Republika Hrvatska smanjiti količinu otpada kojeg proizvodi, a proizvedenim otpadom održivo gospodariti. Određeni su strateški ciljevi gospodarenja otpadom: izbjegavanje nastajanja i smanjivanje količina otpada na mjestu nastanka, razvitak infrastrukture za izgradnju cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, smanjivanje rizika od otpada putem sanacije i zatvaranja odlagališta, doprinos zaposlenosti u Republici Hrvatskoj te edukacija upravnih struktura, stručnjaka i javnosti o gospodarenju otpadom. Navedeni strateški ciljevi se ostvaruju putem planova gospodarenja otpadom, a učinkovitost se nadzire putem utvrđenih pokazatelja za područje otpad. Prema Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, donesenom u srpnju 2007., osnovna zadaća navedenog Plana je organizirati provedbu glavnih ciljeva Strategije postavljene od 2005. do 2025., putem uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, sanacije i zatvaranja postojećih odlagališta, sanacije „crnih točaka“, razvoja i uspostave regionalnih i županijskih centara za gospodarenje otpadom te uspostave potpune informatizacije sustava gospodarenja otpadom. Navedenim Planom je određen vremenski okvir uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom i donošenja županijskih planova do konca 2007., regionalnih i županijskih centara za gospodarenje otpadom do konca 2011. te nadzor nad provedbom Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske i godišnje izvještavanje do konca 2015.

Zakon o otpadu je prestao važiti u srpnju 2013. stupanjem na snagu Zakona o održivom gospodarenju otpadom, kojim su u pravni poredak Republike Hrvatske prenesene direktive Europske unije u vezi sprječavanja i kontrole onečišćenja, odlaganja otpada, postupanja s pojedinim vrstama otpada te uspostavljena pravila i metode izračuna za provjeru poštivanja ciljeva. Prema odredbama navedenog Zakona, prioritet je sprječavanje nastanka otpada, zatim priprema za ponovnu uporabu, recikliranje i drugi postupci oporabe, poput energetske oporabe te na koncu zbrinjavanje otpada. Uvodi se primarna selekcija otpada na kućnom pragu te naplata po količini preuzetog otpada ili obujmu posude. Gradovi i općine su odgovorni za smanjenje količine odloženog otpada i smanjenje količine odloženog biorazgradivog otpada.

a) Izbjegavanje nastajanja i smanjivanje količine otpada na mjestu nastanka

Strateški cilj izbjegavanje nastajanja i smanjivanje količine otpada na mjestu nastanka i otpada koji se mora odložiti uz materijalnu i energetske oporabu otpada je planirano ostvariti putem čistije proizvodnje, planovima gospodarenja otpadom, utvrđivanjem stvarnog stanja i raspoloživih postrojenja za gospodarenje otpadom, praćenjem stanja i količine odloženog otpada, uvođenjem sustava odvojenog prikupljanja i naplate komunalnog otpada prema količini, edukacijom javnosti te institucionalnim jačanjem.

- Planovi gospodarenja otpadom

Županijska skupština Virovitičko-podravske županije je u travnju 2007. donijela Plan gospodarenja otpadom Virovitičko-podravske županije, za razdoblje osam godina, odnosno od 2007. do 2014. Navedeni Plan je objavljen u službenom glasilu i dostavljen Agenciji. Prema odredbi članka 99. Zakona o otpadu, županijski plan gospodarenja otpadom je trebao biti donesen do 1. listopada 2005., a prema Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske do konca 2007. Prema odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom, od srpnja 2013. županija više nema obvezu donošenja plana gospodarenja otpadom, ali postojeći županijski plan ostaje na snazi do isteka roka na koji je donesen.

Plan gospodarenja otpadom Virovitičko-podravske županije ne sadrži sve elemente propisane odredbom članka 10. Zakona o otpadu, odnosno ne sadrži visinu financijskih sredstava za provedbu mjera u gospodarenju otpadom te mjere nadzora i praćenja gospodarenja otpadom. Planom je do konca 2010. predviđena sanacija i zatvaranje komunalnih i divljih odlagališta, izgradnja pet reciklažnih dvorišta, pet pretovarnih stanica te izgradnja županijskog centra za gospodarenje otpadom. Planom nije planirana nabava opreme za zelene otoke (spremnici za odvojeno prikupljanje otpada), nabava rashladnih kontejnera za otpad životinjskog podrijetla i izgradnja kompostana.

U tablici broj 1 se daju podaci o planovima gospodarenja otpadom jedinica lokalne samouprave na području Virovitičko-podravske županije.

Tablica broj 1

Podaci o planovima gospodarenja otpadom u jedinicama lokalne samouprave na području Virovitičko-podravске županije

Redni broj	Jedinica lokalne samouprave	Plan gospodarenja otpadom			
		Izrađen (DA/NE)	Datum usvajanja	Razdoblje za koje je donesen	Objavljen u službenom glasilu (DA/NE)
1	2	3	4	5	6
1.	Grad Orahovica	DA	9. listopada 2008.	nije određeno	DA
2.	Grad Slatina	DA	30. lipnja 2008.	nije određeno	DA
3.	Grad Virovitica	DA	12. travnja 2006.	nije određeno	DA
4.	Općina Crnac	NE	-	-	-
5.	Općina Čačinci	NE	-	-	-
6.	Općina Čađavica	NE	-	-	-
7.	Općina Gradina	NE	-	-	-
8.	Općina Lukač	NE	-	-	-
9.	Općina Mikleuš	NE	-	-	-
10.	Općina Nova Bukovica	NE	-	-	-
11.	Općina Pitomača	DA	nije usvojen	2009.-2016.	NE
12.	Općina Sopsje	NE	-	-	-
13.	Općina Suhopolje	NE	-	-	-
14.	Općina Špišić Bukovica	NE	-	-	-
15.	Općina Voćin	NE	-	-	-
16.	Općina Zdenci	NE	-	-	-

Plan gospodarenja otpadom su donijele četiri jedinice lokalne samouprave, a 12 nije donijelo (općine Crnac, Čačinci, Čađavica, Gradina, Lukač, Mikleuš, Nova Bukovica, Sopsje, Suhopolje, Špišić Bukovica, Voćin i Zdenci).

Planovi gospodarenja otpadom nisu doneseni u propisanom roku. Tri jedinice lokalne samouprave (gradovi Orahovica, Slatina i Virovitica) planom gospodarenja otpadom nisu utvrdile razdoblje na koje se plan donosi, a u godišnjim izvješćima o provedbi plana navedeno je da se plan odnosi na razdoblje osam godina. Jedna jedinica lokalne samouprave (Općina Pitomača) nije objavila plan gospodarenja otpadom u službenom glasilu i plan nije usvojilo predstavničko tijelo. Planovi gospodarenja otpadom ne sadrže pojedine elemente koji su bili propisani odredbom članka 11. Zakona o otpadu, odnosno ne sadrže mjere za upravljanje i nadzor odlagališta za komunalni otpad te nisu opisane mjere odvojenog prikupljanja komunalnog otpada i način provođenja ovih mjera (primarna selekcija otpada na kućnom pragu i potrebna količina opreme za zelene otoke prema vrsti otpada). Prema odredbi članka 11. Zakona o otpadu, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave je trebalo donijeti plan gospodarenja otpadom za razdoblje osam godina s propisanim elementima i objaviti ga u službenom glasilu, a prema odredbi članka 100. istog Zakona trebalo ga je donijeti do 30. prosinca 2005. Prema odredbama članka 21. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave treba donijeti plan gospodarenja otpadom za razdoblje šest godina te ga objaviti u službenom glasilu. Navedeni plan treba sadržavati analizu, ocjenu stanja i potreba u gospodarenju otpadom na području jedinice lokalne samouprave, podatke o vrstama i količinama proizvedenog otpada, odvojeno prikupljenog otpada, odlaganju komunalnog i biorazgradivog otpada te ostvarivanju ciljeva, podatke o postojećim i planiranim građevinama i uređajima za gospodarenje otpadom te statusu sanacije neusklađenih odlagališta i lokacija onečišćenih otpadom, podatke o lokacijama odbačenog otpada i njihovom uklanjanju, mjere potrebne za ostvarivanje smanjivanja ili nastanka otpada uključujući izobrazno-informativne aktivnosti i akcije prikupljanja otpada.

Nadalje, plan treba sadržavati opće mjere za gospodarenje otpadom, opasnim otpadom i posebnim kategorijama otpada, mjere prikupljanja miješanog komunalnog i biorazgradivog komunalnog otpada, mjere odvojenog prikupljanja otpadnog papira, metala, stakla i plastike te krupnog (glomaznog) otpada, popis projekata važnih za provedbu odredbi plana gospodarenja otpadom, organizacijske aspekte, izvore i visinu financijskih sredstava za provedbu mjera gospodarenja otpadom te rokove i nositelje izvršenja plana.

Prema odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom, postojeći županijski, gradski i općinski planovi gospodarenja otpadom doneseni na temelju Zakona o otpadu do dana stupanja na snagu Zakona o održivom gospodarenju otpadom, ostaju na snazi do isteka roka na koji su doneseni, u dijelu u kojem nisu u suprotnosti s odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom i Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske.

Državni ured za reviziju predlaže donijeti plan gospodarenja otpadom za razdoblje šest godina sa svim elementima propisanim odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom. Također, predlaže plan gospodarenja otpadom objaviti u službenom glasilu jedinice lokalne samouprave, a nacrt plana gospodarenja otpadom učiniti dostupnim javnosti za iznošenje primjedbi, prijedloga i mišljenja. Nadalje, predlaže gradovima i općini koje su donijele plan gospodarenja otpadom sastavljen na temelju Zakona o otpadu, uskladiti navedeni plan s odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom.

- Sustav odvojenog prikupljanja otpada

Sve jedinice lokalne samouprave na području Virovitičko-podravske županije su odlukama o komunalnom redu i drugim odlukama propisale obvezatno korištenje komunalne usluge skupljanja i odvoza komunalnog otpada na svom području.

Organiziranim skupljanjem i odvozom komunalnog otpada nisu obuhvaćena tri naselja na području grada Orahovice (od ukupno 13 naselja) zbog malog broja stanovnika, zatim četiri naselja na području grada Slatine (od ukupno 15 naselja) zbog malog broja stanovnika ili su područja od posebne državne skrbi te jedno naselje na području općine Pitomača (od ukupno 12 naselja) zbog otežanog pristupa naselju koje je s općinom povezano skelskim prijevozom preko rijeke Drave. Problem odvoza otpada iz spomenutog naselja u općini Pitomača je riješen postavljanjem kontejnera u naselju koji se prazni po pozivu.

Poslove skupljanja otpada na području Virovitičko-podravske županije obavljaju četiri komunalna društva u vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne samouprave u skladu s odlukama o povjeravanju poslova komunalnim društvima te dva koncesionara u skladu s odlukama o dodjeli koncesija. S komunalnim društvima i koncesionarima su zaključeni ugovori. Osim navedenog, poslove skupljanja papirne i kartonske ambalaže, staklene i plastične ambalaže te električne i elektroničke opreme na pojedinim područjima obavljaju i druga trgovačka društva u privatnom vlasništvu ili u vlasništvu drugih jedinica lokalne samouprave (koncesionari) registrirana za obavljanje navedenih poslova (Unija Nova d.o.o., Zagreb, Unijapapir d.o.o., Zagreb, Flora Vtc d.o.o., Virovitica, Ekos d.o.o., Bjelovar).

Prema odredbi članka 31. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada mogu obavljati trgovačko društvo koje osniva jedinica lokalne samouprave i u kojem drži većinski dio dionica odnosno udjela, javna ustanova koju osniva jedinica lokalne samouprave te pravna i fizička osoba na temelju ugovora o koncesiji. Odredbom članka 187. stavak 2. Zakona o održivom gospodarenju otpadom je propisano da trgovačka društva, javne ustanove i službe - vlastiti pogoni koji su osnovale jedinice lokalne samouprave i koje su do dana stupanja na snagu navedenog Zakona obavljale komunalnu djelatnost održavanja čistoće, u dijelu koji se odnosi na skupljanje i odvoz komunalnog otpada na određena odlagališta i komunalnu djelatnost odlaganja komunalnog otpada na temelju odredbi Zakona o komunalnom gospodarstvu nastavljaju obavljati te djelatnosti u skladu s odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu do donošenja odluke o dodjeli obavljanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada iz članka 31. stavak 2., odnosno donošenja odluke o davanju koncesije iz članka 31. stavka 7. Zakona o održivom gospodarenju otpadom.

Državni ured za reviziju predlaže obavljanje javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada povjeriti u skladu s odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom.

U tablici broj 2 se daju podaci o skupljačima komunalnog otpada po jedinicama lokalne samouprave na čijem području se skuplja komunalni otpad, na dan 31. prosinca 2013.

Tablica broj 2

Skupljači komunalnog otpada po jedinicama lokalne samouprave na čijem području se skuplja komunalni otpad, na dan 31. prosinca 2013.

Redni broj	Skupljač	Jedinica lokalne samouprave
1	2	3
1.	Flora Vtc d.o.o., Virovitica	Grad Virovitica, općine Gradina, Lukač, Suhopolje i Špišić Bukovica
2.	Komrad d.o.o., Slatina	Grad Slatina, općine Čađavica, Mikleuš, Nova Bukovica i Sopje
3.	Papuk d.o.o., Orahovica	Grad Orahovica, općine Čačinci i Zdenci
4.	Komunalno Pitomača d.o.o., Pitomača	Općina Pitomača
5.	koncesionar Crnac-promet d.o.o., Crnac	Općina Crnac
6.	koncesionar Eko-Flor Plus d.o.o., Varaždin	Općina Voćin

Komunalna društva i koncesionari unose podatke o vrsti i količini otpada u Registar onečišćavanja okoliša, a unesene podatke kontrolira županijski upravni odjel nadležan za poslove zaštite okoliša.

Otpad koji skupljaju komunalna društva i jedan koncesionar (Crnac-promet d.o.o.) s područja 15 jedinica lokalne samouprave se odlaže na četiri službena odlagališta na području Virovitičko-podravske županije (Gradsko odlagalište Virovitica, Radosavci, Tuk i Klisa). Otpad koji skuplja drugi koncesionar (Eko-Flor Plus d.o.o.) s područja općine Voćin se predaje drugim koncesionarima, a jedan dio se odlaže na Gradskom odlagalištu Virovitica.

U tablici broj 3 se daju podaci o odloženim količinama komunalnog otpada na odlagališta Virovitičko-podravske županije u 2011., 2012. i 2013., prema Izvješću Agencije o komunalnom otpadu za 2011. i 2012. te prema neverificiranim podacima Virovitičko-podravske županije za 2013.

Tablica broj 3

Podaci o odloženim količinama komunalnog otpada na odlagališta Virovitičko-podravske županije u 2011., 2012. i 2013.

Redni broj	Odlagalište (naziv i mjesto odlaganja) te trgovačko društvo koje upravlja odlagalištem	Jedinica lokalne samouprave koja odlaže komunalni otpad na odlagalište	Količina odloženog komunalnog otpada (u t)		
			2011.	2012.	2013.
1	2	3	4	5	6
1.	Gradsko odlagalište Virovitica, Virovitica, Flora Vtc d.o.o.	Grad Virovitica, općine Gradina, Lukač, Suhopolje i Špišić Bukovica	10 903	9 284	11 582
2.	Radosavci, Slatina Slatina kom d.o.o.	Grad Slatina, općine Čađavica, Mikleuš, Nova Bukovica i Sopje	8 511	8 967	7 050
3.	Tuk, Orahovica Papuk d.o.o.	Grad Orahovica, općine Crnac, Čačinci i Zdenci	1 918	1 711	2 233
4.	Klisa, Pitomača, Komunalno Pitomača d.o.o.	Općina Pitomača	6 100	4 300	4 000
Ukupno			27 432	24 262	24 865

Iz tablice je vidljivo da se postupno smanjuje godišnja količina komunalnog otpada koji se odlaže na odlagališta na području Virovitičko-podravske županije (iako je količina u 2013. prema neverificiranim podacima nešto veća). Količina odloženog komunalnog otpada, koji obuhvaća miješani i krupni (glomazni otpad), za 2013. je 24 865 t, što je za 2,5 % više u odnosu na 2012., odnosno za 9,4 % manje u odnosu na 2011.

Prema Planu gospodarenja otpadom Virovitičko-podravske županije, mjere i načini izbjegavanja i smanjenja nastajanja otpada uključuju edukaciju javnosti o rješavanju problema u gospodarenju otpadom, provođenje i širenje projekata i prakse čistije proizvodnje, unapređivanje sustava odvojenog prikupljanja i recikliranja otpada, razvitak infrastrukture za cjeloviti sustav gospodarenja otpadom te smanjivanje rizika od otpada.

Količina komunalnog otpada odloženog na Gradskom odlagalištu Virovitica se utvrđuje vaganjem. Na odlagalištu Radosavci se količina odloženog komunalnog otpada utvrđuje izračunom prema obujmu svih spremnika i broju odvoza, a na odlagalištima Tuk i Klisa procjenom na temelju nosivosti vozila i broja istovara.

Prema podacima Agencije, ukupne količine odloženog komunalnog i biorazgradivog komunalnog otpada na odlagalištima u Republici Hrvatskoj na koncu 2013. veće su od dopuštenih. Prema zakonodavstvu Europske unije, moguće su visoke kazne u slučaju kada najveća dopuštena masa otpada na svim odlagalištima premašuje utvrđena ograničenja.

S obzirom na navedeno, Državni ured za reviziju predlaže poduzeti aktivnosti za smanjenje količine odloženog komunalnog i biorazgradivog komunalnog otpada na odlagalištima u Virovitičko-podravskoj županiji, čime bi se smanjila količina otpada na području Republike Hrvatske i time pridonijelo ostvarenju ciljeva određenih Strategijom i Planom gospodarenja otpadom, a Republika Hrvatska ispunila međunarodne obveze i postupala u skladu s odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom.

Obveza uspostave sustava odvojenog prikupljanja otpada u Republici Hrvatskoj je utvrđena propisima Europske unije, Strategijom i Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske te odredbama Zakona o otpadu, odnosno odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom.

Planom gospodarenja otpadom Virovitičko-podravske županije nije planiran način uspostave sustava odvojenog prikupljanja otpada na području Virovitičko-podravske županije kao ni financijska sredstva potrebna za uspostavu navedenog sustava. Planom je predviđena izgradnja pet reciklažnih dvorišta. Planom nije planirana nabava opreme za zelene otoke (spremnici za odvojeno prikupljanje otpada), nabava rashladnih kontejnera za otpad životinjskog podrijetla i izgradnja kompostana.

Radi poticanja odvojenog prikupljanja otpada, Fond je s jedinicama lokalne samouprave zaključivao sporazume ili ugovore o sufinanciranju nabave kanti i kontejnera. Omjer sufinanciranja Fonda se kretao od 40,0 % do 82,2 % ugovorene vrijednosti. Do konca 2013. Fond je jedinicama lokalne samouprave Virovitičko-podravske županije za nabavu kanti i kontejnera doznačio 3.606.979,00 kn.

Od početka 2008. do konca 2013. sustav odvojenog prikupljanja otpada je uspostavljen djelomično, a odnosi se na uvođenje primarne selekcije otpada na kućnom pragu, postavljanje zelenih otoka sa spremnicima za odvojeno prikupljanje otpada te odvojeno prikupljanje krupnog (glomaznog) otpada. Primarnu selekciju otpada na kućnom pragu provode četiri jedinice lokalne samouprave (Grad Virovitica za papir, plastiku, staklo, metal i zeleni otpad, a gradovi Slatina i Orahovica te Općina Špišić Bukovica za papir i plastiku) na način da se otpad odvozi u vrećama dva puta mjesečno. Odvojeno prikupljanje otpada postavljanjem zelenih otoka provodi osam jedinica lokalne samouprave (gradovi Virovitica i Orahovica te općine Čađavica, Gradina, Lukač, Pitomača, Suhopolje i Špišić Bukovica), uglavnom za papir, plastiku, staklo i metalni otpad, od čega tri jedinice lokalne samouprave (Grad Orahovica te općine Čađavica i Pitomača) nemaju postavljene zelene otoke u svim naseljima, zbog čega nisu dostupni svim korisnicima. Grad Slatina je imao postavljene zelene otoke do 2010., kada su privremeno povučeni zbog miješanja neodgovarajućeg otpada, ali su od lipnja 2014. ponovo postavljeni u svim naseljima na području grada iz kojih se skuplja otpad.

Odvojeno prikupljanje krupnog (glomaznog) otpada provodi 15 jedinica lokalne samouprave (sve jedinice lokalne samouprave, osim Grada Slatine) na način da se skupljanje i odvoz provodi jednom do dva puta godišnje, a na području grada Virovitice i prigradskih naselja jednom tjedno. Od navedenih, dvije jedinice lokalne samouprave (općine Sopje i Voćin) ne provode organizirano skupljanje krupnog otpada u svim naseljima, zbog čega navedena usluga nije dostupna svim korisnicima. Grad Slatina je krupni otpad skupljao do 2010., kada se prestao odvoziti zbog neodgovarajućih uvjeta za njegov prihvati i kapaciteta odlagališta. Krupni otpad se odlaže na odlagališta otpada gdje se razvrstava te se pojedine vrste otpada odvajaju i predaju koncesionarima.

Od ukupno 16 jedinica lokalne samouprave Virovitičko-podravske županije, sedam jedinica lokalne samouprave (općine Crnac, Čačinci, Mikleuš, Nova Bukovica, Sopje, Voćin i Zdenci) do konca 2013. nije uvelo nikakve mjere odvojenog prikupljanja otpada, osim što je Općina Sopje imala postavljen jedan zeleni otok. Od toga, dvije jedinice lokalne samouprave (općine Mikleuš i Sopje) su provele postupak nabave i postavile zelene otoke u svim naseljima tijekom 2014., a četiri jedinice lokalne samouprave (općine Crnac, Nova Bukovica, Voćin i Zdenci) tijekom 2014. provode postupak nabave opreme za zelene otoke. Odredbom članka 28. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, propisana je obveza jedinice lokalne samouprave da na svom području osigura, između ostalog, javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada te odvojeno prikupljanje otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada. Način izvršavanja obveze odvojenog prikupljanja otpadnog papira, metala, stakla, plastike, tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada je propisan odredbama članka 35. Zakona o održivom gospodarenju otpadom.

Državni ured za reviziju predlaže gradovima i općinama poduzeti aktivnosti za odvojeno prikupljanje otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) otpada u cilju uspostave cjelovitog sustava odvojenog prikupljanja otpada, u skladu s odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom.

Cijena usluge skupljanja i odvoza komunalnog otpada u jedinicama lokalne samouprave se obračunava prema cjeniku komunalnog društva na koji je pribavljena suglasnost jedinice lokalne samouprave, odnosno prema cjeniku koncesionara. Cijena usluge se obračunava na različite načine: prema broju članova kućanstva i zaposlenih u pravnim osobama, prema količini odnosno obujmu posude za otpad te prema površini poslovnog prostora. Cijena skupljanja i odvoza krupnog (glomaznog) otpada je uključena u cijenu redovnog skupljanja i odvoza komunalnog otpada. Odredbom članka 33. Zakona o održivom gospodarenju otpadom je propisano da je davatelj usluge dužan korisniku usluge obračunavati cijenu javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada razmjerno količini predanog otpada u obračunskom razdoblju, pri čemu je kriterij količine otpada u obračunskom razdoblju masa predanog otpada ili obujam spremnika otpada i broj pražnjenja spremnika. Cijena se obračunava na temelju odluke o javnoj usluzi prikupljanja miješanog komunalnog otpada i prikupljanja biorazgradivog komunalnog otpada.

Do vremena obavljanja revizije (lipanj 2014.), niti jedna jedinica lokalne samouprave na području Virovitičko-podravske županije nije donijela odluku o načinu pružanja javnih usluga prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada. Prema odredbi članka 30. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave donosi odluku o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada. Rok za donošenje navedene odluke je tri mjeseca od dana stupanja na snagu uredbe Vlade Republike Hrvatske koja je trebala biti donesena do srpnja 2014. Do konca obavljanja revizije (lipanj 2014.) Vlada Republike Hrvatske nije donijela navedenu uredbu.

Godišnja količina odloženog biorazgradivog komunalnog otpada na području Virovitičko-podravske županije se postupno smanjuje. Prema podacima Agencije, količina odloženog biorazgradivog komunalnog otpada za 2011. je 18 098 t, za 2012. je 16 036 t, a za 2013. je 14 101 t (neverificirani podaci) što je za 12,1 % manje u odnosu na 2012., odnosno za 22,1 % u odnosu na 2011.

Za očekivati je da bi se količina odloženog biorazgradivog komunalnog otpada značajnije smanjivala da su gradovi i općine osigurali odvojeno prikupljanje zelenog otpada s javnih površina i biootpada iz domaćinstava (posebne posude) te njegovo kompostiranje. Do konca 2013. na području Virovitičko-podravske županije nije izgrađena nijedna kompostana, a nije niti planirana.

Državni ured za reviziju predlaže gradovima i općinama poduzeti aktivnosti za odvojeno prikupljanje zelenog otpada s javnih površina i biootpada iz domaćinstava te izgradnju kompostana u cilju smanjivanja količine biorazgradivog komunalnog otpada koji se odlaže na odlagališta.

Reciklažno dvorište je nadzirano i posebno opremljeno mjesto za razvrstavanje i privremeno skladištenje posebnih vrsta otpada koje nastaju u domaćinstvima (papir, karton, ambalažno staklo, limenke od pića i napitaka, crni i obojeni metali, plastična ambalaža, zeleni (biorazgradivi) otpad, baterije, akumulatori, lijekovi i drugi otpad). Lokacije za izgradnju reciklažnih dvorišta su određene Planom gospodarenja otpadom i Prostornim planom Virovitičko-podravske županije. Do konca 2013. na području Virovitičko-podravske županije nije izgrađeno niti jedno reciklažno dvorište za komunalni niti za građevinski otpad, iako je do konca 2010. planirana izgradnja pet reciklažnih dvorišta na prostoru postojećih službenih odlagališta komunalnog otpada, a nakon sanacije i zatvaranja. Izgradnja reciklažnih dvorišta nije se mogla realizirati, jer kasni izgradnja županijskog centra za gospodarenje otpadom. Na području grada Virovitice postoji reciklažno dvorište koje nije izgrađeno u cijelosti, a putem kojeg se skuplja otpad te se njegovo korištenje i mogućnost izgradnje usklađuje s propisima.

Odredbama članka 56. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o otpadu je bilo propisano da su gradovi i općine dužni na svom području postaviti odgovarajuće spremnike i osigurati gradnju reciklažnog dvorišta za odvojeno prikupljanje otpada u gospodarenju komunalnim otpadom do 31. prosinca 2008. te osigurati gradnju najmanje jednog reciklažnog dvorišta za građevinski otpad do roka određenog posebnim propisom.

Odredbom članka 35. stavak 2. Zakona o održivom gospodarenju otpadom je propisano da je jedinica lokalne samouprave koja ima manje od 1 500 stanovnika, a nije osigurala funkcioniranje reciklažnog dvorišta, dužna osigurati na svom području mobilnu jedinicu koja se smatra reciklažnim dvorištem, jedinica lokalne samouprave koja ima više od 1 500 stanovnika dužna je osigurati najmanje jedno reciklažno dvorište i još po jedno na svakih idućih 25 000 stanovnika, a ako ima više od 100 000 stanovnika najmanje četiri reciklažna dvorišta i još po jedno na svakih idućih 30 000 stanovnika, dok je u naseljima u kojima se ne nalazi reciklažno dvorište dužna osigurati mobilnu jedinicu koja se smatra reciklažnim dvorištem. Odredbom članka 35. stavak 4. Zakona o održivom gospodarenju je propisano da je jedinica lokalne samouprave dužna osigurati da prostorni razmještaj reciklažnih dvorišta, odnosno način rada mobilne jedinice, omogućava pristupačno korištenje svim stanovnicima područja za koje su uspostavljena reciklažna dvorišta, odnosno mobilne jedinice. Također, odredbama navedenog Zakona je propisano da je jedinica lokalne samouprave dužna osigurati ispunjenje navedenih obveza u roku godine dana od dana stupanja na snagu navedenog Zakona, odnosno do srpnja 2014.

Državni ured za reviziju predlaže gradovima i općinama planirati izgradnju reciklažnih dvorišta za gospodarenje komunalnim i građevinskim otpadom kao prioritetne projekte izgradnje komunalne infrastrukture i pokrenuti aktivnosti izgradnje reciklažnih dvorišta te osigurati funkcioniranje reciklažnih dvorišta na način propisan odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom.

b) Razvitak infrastrukture za izgradnju cjelovitog sustava gospodarenja otpadom

Strateški cilj razvitka infrastrukture za izgradnju cjelovitog sustava gospodarenja otpadom je planirano ostvariti putem usklađivanja hrvatske regulative i informacijskog sustava s propisima Europske unije, gradnjom infrastrukturnih građevina i postrojenja, izradom programa gradnje i standarda građevina i postrojenja i njihovim unošenjem u prostorne planove, gospodarenjem neopasnim, inertnim i opasnim otpadom te edukacijom upravnih struktura, stručnjaka i javnosti.

Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske je određen rok uspostave županijskih i regionalnih centara za gospodarenje otpadom do konca 2011., te su planirane aktivnosti za gradnju centara za gospodarenje otpadom tijekom pet godina od donošenja navedenog Plana. Planirano je da će do konca 2007. sve županije i Grad Zagreb imati donesen plan gospodarenja otpadom s definiranom lokacijom centra za gospodarenje otpadom, do konca 2008. osnovati društvo za gospodarenje otpadom i obavljanje istražnih radova, do konca 2009. pripremiti projektnu dokumentaciju, ishoditi građevinske dozvole, raspisati natječaj za izbor partnera i ugovaranje, osnovati društvo za upravljanje centrom, do konca 2010. provesti postupak javne nabave za izvođenje radova, izvođenje prve faze, ugradnju opreme za obradu otpada i probni pogon te će do konca 2011. započeti rad centra za gospodarenje otpadom.

Planom gospodarenja otpadom Virovitičko-podravske županije je predviđen županijski koncept gospodarenja otpadom, kojim se planira izgradnja centra za gospodarenje otpadom za cijelo područje županije. Također je planirana izgradnja pet pretovarnih stanica (četiri na prostorima postojećih aktivnih odlagališta u Virovitici, Slatini, Orahovici i Pitomači te jedno na prostoru zatvorenog i saniranog odlagališta u Voćinu). Planirani rok izgradnje županijskog centra za gospodarenje otpadom i pretovarnih stanica je do konca 2010. Aktivnosti i procesi izgradnje županijskog centra za gospodarenje otpadom i pretovarnih stanica nisu planirane, kao ni financijska sredstva potrebna za njihovu izgradnju. Planirani izvori financiranja su proračunska sredstva županije i jedinica lokalne samouprave, sredstva Fonda, stranih ulagača i drugi izvori (koncesije, javno-privatno partnerstvo, donacije, strukturni fondovi Europske unije).

Aktivnosti vezane uz gospodarenje otpadom su započele u 2004. kada je izrađena Stručna podloga - Izbor lokacije i izrada programa za izgradnju i gospodarenje novim centralnim županijskim odlagalištem komunalnog otpada. Navedenim dokumentom su razmotrene tri moguće lokacije centra za gospodarenje otpadom (Jasenaš u Virovitici, Dabrovica u Suhopolju i Lukavac u Slatini). Nakon toga je trebala uslijediti izrada Studije utjecaja na okoliš, koja je trebala dati i konačnu ocjenu prihvatljivosti, kako bi se moglo pristupiti izradi projektne dokumentacije i konačne izgradnje odlagališta. Međutim, studija utjecaja na okoliš nije izrađena nego je u 2010. izrađen Elaborat o reevaluaciji postupka izbora lokacije županijskog centra za gospodarenje otpadom, kojom je određena najpovoljnija lokacija za izgradnju centra Jasenaš u naselju Jasenaš, udaljenom 12 km od grada Virovitice. Navedena lokacija je utvrđena i Prostornim planom Virovitičko-podravske županije (donesen 2000. te zadnje su V. Izmjene i dopune Prostornog plana iz 2013.).

Virovitičko-podravska županija je u 2005. osnovala trgovačko društvo za gospodarenje otpadom (Županijski centar za gospodarenje otpadom d.o.o., Virovitica) (dalje u tekstu: Društvo), s temeljnim kapitalom u iznosu 220.000,00 kn.

Društvo nema zaposlenih, a ukupni rashodi Društva od osnivanja do konca 2013. su iznosili 8.992,00 kn (troškovi platnog prometa, članarina i doprinosa te vođenja poslovnih knjiga) te su financirani iz proračuna Virovitičko-podravske županije.

Virovitičko-podravska županija je u 2008. sa svim jedinicama lokalne samouprave na svom području zaključila ugovor o izgradnji i korištenju županijskog centra za gospodarenje otpadom, kojim je utvrđen način financiranja istražnih radova i izrade projektno-tehničke dokumentacije. Ugovoreno je da je Društvo nositelj svih aktivnosti u izgradnji, a istražne radove i izradu dokumentacije financira Fond, Virovitičko-podravska županija te jedinice lokalne samouprave na području Virovitičko-podravske županije. Omjer sufinanciranja Virovitičko-podravske županije i jedinica lokalne samouprave je određen 25,0 % za Virovitičko-podravsku županiju, a za jedinice lokalne samouprave (tri grada i 13 općina) 75,0 %. Sudjelovanje jedinica lokalne samouprave u troškovima sufinanciranja je određeno prema visini izvornih prihoda proračuna jedinica lokalne samouprave za 2007. u odnosu na njihove ukupne prihode po toj osnovi.

Virovitičko-podravska županija je u rujnu 2009. s Fondom zaključila ugovor o zajedničkom ulaganju u pripreme radove za osnivanje i izgradnju županijskog centra za gospodarenje otpadom (istražni radovi i izrada projektno-tehničke dokumentacije), kojim su radovi predviđeni u iznosu 10.000.000,00 kn, od čega Fond sufinancira radove u iznosu 6.000.000,00 kn ili 60,0 %, a razliku Virovitičko-podravska županija, odnosno Virovitičko-podravska županija i jedinice lokalne samouprave u omjerima utvrđenim ugovorom iz 2008. Po navedenom ugovoru su u 2010. obavljeni poslovi izrade Elaborata o reevaluciji postupka izbora lokacije županijskog centra za gospodarenje otpadom u iznosu 84.255,00 kn, za što je Fond doznačio sredstva u iznosu 50.553,00 kn ili 60,0 %. Razliku u iznosu 33.702,00 kn podmirila je Virovitičko-podravska županija u iznosu 8.425,50 kn i jedinice lokalne samouprave u iznosu 25.276,50 kn.

S navedenim Elaboratom su u 2010. prekinute daljnje aktivnosti na izgradnji županijskog centra za gospodarenje otpadom. Prema obrazloženju odgovornih osoba u Društvu i Virovitičko-podravskoj županiji, Fond je preuzeo poslove izrade daljnje projektno-tehničke dokumentacije i sve radove koji idu uz to. Razlog tome je bio što osnovana društva za gospodarenje otpadom po županijama nisu imala dovoljno kapaciteta za provođenje aktivnosti na izgradnji centara za gospodarenje otpadom, a tako je i danas. Prema usmenom saznanju, u tijeku je izrada studije pred izvodljivosti čije poslove vodi Fond, a o čemu će ovisiti i buduće postojanje županijskog centra za gospodarenje otpadom.

S obzirom da je Strategijom i Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, predviđeno uspostavljanje županijskih i regionalnih centara za gospodarenje otpadom, Državni ured za reviziju predlaže poduzimati radnje za rješavanje i usklađivanje aktivnosti svih subjekata uključenih u izgradnju centra za gospodarenje otpadom u cilju uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom. Također predlaže utvrditi prioritete i rizike i u skladu s time realno planirati rokove za pojedine faze izgradnje centra za gospodarenje otpadom, te poduzeti radnje za djelotvornije i učinkovitije djelovanje svih sudionika sustava gospodarenja otpadom na državnoj, regionalnoj, lokalnoj i mjesnoj razini.

c) Smanjivanje rizika od otpada putem sanacije i zatvaranja odlagališta

Jedan od strateških ciljeva gospodarenjem otpadom je smanjivanje rizika od otpada putem sanacije i zatvaranja odlagališta. Strategijom i Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske je određeno da će Fond financirati projekte sanacije i zatvaranja postojećih odlagališta, a sredstva za provedbu projekata će se osigurati iz javnih izvora (državni proračun, proračuni jedinica lokalne i regionalne samouprave, sredstva komunalnih društava u vlasništvu jedinica lokalne samouprave, EU fondovi, Fond, krediti Svjetske banke, Europske banke za obnovu i razvitak i Europske investicijske banke), te privatnih izvora (javno-privatna partnerstva, koncesije).

Prema Planu gospodarenja otpadom i Prostornom planu Virovitičko-podravske županije, predviđene su tri etape sanacije postojećih odlagališta do uspostave županijskog centra za gospodarenje otpadom: prva etapa predviđa saniranje i zatvaranje svih divljih i ilegalnih odlagališta te formiranje jednog odlagališta u svakoj jedinici lokalne samouprave (ukupno 16 odlagališta). Druga etapa predviđa smanjivanje 16 odlagališta na pet (u Virovitici, Slatini, Orahovici, Pitomači i Voćinu). Treća (zadnja) etapa predviđa uspostavu županijskog centra za gospodarenje otpadom, kako bi se otpad odlagao samo na jednom mjestu u županiji te pretvaranje postojećih pet odlagališta u reciklažna dvorišta, pretovarne stanice i sortirnice otpada. U vrijeme obavljanja revizije (lipanj 2014.) završena je druga etapa, s tim da je zatvoreno i odlagalište u Voćinu.

Skupljeni otpad s područja 15 jedinica lokalne samouprave se odlaže na četiri službena odlagališta na području Virovitičko-podravske županije (Gradsko odlagalište Virovitica, Radosavci, Tuk i Klisa), a s područja jedne jedinice lokalne samouprave (općina Voćin), prema podacima Agencije za 2012., otpad se odlaže na tri odlagališta, od kojih su dva na području Vukovarsko-srijemske i Osječko-baranjske županije. Navedena službena odlagališta na području Virovitičko-podravske županije su većinom u postupku sanacije, a za tri odlagališta (u gradovima) su ranijih godina i/ili u tijeku radovi na proširenju odlagališta radi prihvata otpada do otvaranja centra za gospodarenje otpadom. Odlagališta su u funkciji do izgradnje županijskog centra za gospodarenje otpadom, kada se planira njihovo zatvaranje te prenamjena u reciklažna dvorišta i pretovarne stanice. Za sanaciju službenih odlagališta Fond je od 2004. do 2012. isplatio sredstva u iznosu 40.073.359,00 kn, jedinice lokalne samouprave u iznosu 25.669.227,00 kn te jedno komunalno trgovačko društvo u iznosu 3.220.577,00 kn, što ukupno iznosi 68.963.163,00 kn.

Osim navedenih službenih odlagališta, četiri dogovorna odlagališta na području četiri općine (Vrbanovci u općini Crnac, Đolta u općini Gradina, Lepirovac u općini Suhopolje te Dobrić u općini Voćin) su do konca 2013. sanirana i zatvorena. Za navedena odlagališta su isplaćena sredstva Fonda u iznosu 4.585.203,00 kn, sredstva općina u iznosu 3.342.073,00 kn te sredstva Fonda za regionalni razvoj u iznosu 290.000,00 kn, što ukupno iznosi 8.217.276,00 kn.

U tablici broj 4 se daju podaci o stanju sanacije službenih odlagališta komunalnog otpada na području Virovitičko-podravske županije, po gradovima i općinama, utrošenim sredstvima za sanaciju odlagališta i izvorima sredstava na koncu 2013.

Tablica broj 4

Podaci o sanaciji službenih odlagališta komunalnog otpada na području Virovitičko-podravske županije na koncu 2013.

u kn

Redni broj	Odlagalište/ jedinica lokalne samouprave	Stanje sanacije	Utrošena sredstva za sanaciju odlagališta i izvori sredstava na koncu 2013.			
			Fond	Vlastita sredstva jedinice lokalne samouprave	Komunalno društvo	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7
1.	GRADSKO ODLAGALIŠTE VIROVITICA	u tijeku	24.460.036,00	19.081.929,00	0,00	43.541.965,00
	Grad Virovitica		24.460.036,00	19.081.929,00	0,00	43.541.965,00
2.	RADOSAVCI	u tijeku	6.808.708,00	4.539.138,00	0,00	11.347.846,00
	Grad Slatina		6.808.708,00	4.539.138,00	0,00	11.347.846,00
3.	TUK	u tijeku	8.732.391,00	1.939.824,00	3.220.577,00	13.892.792,00
	Grad Orahovica		8.732.391,00	1.939.824,00	3.220.577,00	13.892.792,00
4.	KLISA	u pripremi	72.224,00	108.336,00	0,00	180.560,00
	Općina Pitomača		72.224,00	108.336,00	0,00	180.560,00
Ukupno			40.073.359,00	25.669.227,00	3.220.577,00	68.963.163,00

Gradsko odlagalište Virovitica se nalazi 1,5 km od centra grada Virovitice. Odlagalište je ograđeno, posjeduje svu infrastrukturu, brtvene slojeve, sustav odvodnje, sustav otplinjavanja, sadrži plohu za azbest te se provodi monitoring vode i zraka. Otpad se odlaže od 1980. Površina odlagališta je 79 000 m², a kapacitet iznosi 100 000 m³. Na odlagalištu se odlaže otpad koji se skuplja u pet jedinica lokalne samouprave (grad Virovitica te općine Gradina, Lukač, Suhopolje i Špišić Bukovica) te se odlaže i većim dijelom otpad kojeg koncesionar skuplja u općini Voćin. Odlagalište ima lokacijsku i građevinsku dozvolu te dozvolu za odlaganje komunalnog otpada. Zbog prihvata otpada s područja susjednih općina, od 2006. se provode radovi na sanaciji i proširenju odlagališta. Radovi su ugovoreni u vrijednosti 40.766.727,00 kn, od čega Fond sufinancira radove u visini 60,0 %. Do konca 2013. je završena sanacija po navedenom ugovoru, ali su od Fonda zatražena dodatna sredstva zbog potrebe izvođenja dodatnih radova na proširenju kapaciteta odlagališta.

Odlagalište Radosavci se nalazi 1,3 km od naselja Radosavci i 3,5 km zračne linije od centra grada Slatine. Odlagalište ima zaštitnu ogradu, brtvene slojeve, sustav odvodnje i obrade procjednih voda, sustav otplinjavanja te monitoring vode, tla i zraka. Otpad se odlaže od 1953., a organizirano od 1982. Površina odlagališta je 4,8 ha, od čega se na prošireni dio odnosi 1,1 ha. Na odlagalištu se odlaže otpad koji se skuplja u pet jedinica lokalne samouprave (grad Slatina te općine Čačavica, Mikleuš, Nova Bukovica i Sopje). Posjeduje lokacijsku i građevinsku dozvolu te dozvolu za odlaganje komunalnog otpada. U tijeku je pribavljanje okolišne dozvole. Radovi na sanaciji su započeti u 2005., a na proširenju odlagališta u 2009. Prva odlagališna ploha je korištena od 2005. do 2011., kada je sanirana i zatvorena, a za odlaganje se počela koristiti nova odlagališna ploha. Predviđeni troškovi sanacije iznose 13.438.956,00 kn, s rokom završetka koncem 2018. Na odlagalištu su započeti radovi na izgradnji reciklažnog dvorišta (uređena je betonska podloga).

Odlagalište Tuk se nalazi 1 km od najbližeg mjesta Bjeljevina i 4 km od centra grada Orahovice. Odlagalište je ograđeno, posjeduje svu infrastrukturu, brtvene slojeve, sustav odvodnje, sustav otplinjavanja te se provodi monitoring podzemnih voda. Otpad se odlaže od 1980. Površina odlagališta je 20 000 m², a kapacitet 154 000 m³. Na odlagalištu se odlaže otpad koji se skuplja u četiri jedinice lokalne samouprave (grad Orahovica te općine Crnac, Čačinci i Zdenci). Odlagalište ima lokacijsku i građevinsku dozvolu te dozvolu za odlaganje komunalnog otpada. Sanacija je u tijeku, a započeta je 2004. U 2013. je izrađen Idejni projekt za proširenje odlagališta te je Fondu podnesen zahtjev za produljenje ugovora i proširenje odlagališta za dio koji se nalazi u vlasništvu Republike Hrvatske, kako bi se otpad mogao odlagati do 2018. Idejnim projektom je predviđena izgradnja reciklažnog dvorišta i pretovarne stanice sa sortirnicom otpada te uređenje plohe za kompostiranje zelenog otpada.

Odlagalište Klisa se nalazi 3 km od naselja Pitomača. Odlagalište je ograđeno, postavljena je čuvarska služba i video nadzor. Na odlagalištu nisu provedene mjere zaštite okoliša. Otpad se neorganizirano i nekontrolirano odlagao od 1975. do 1996. kada je brigu o odlagalištu preuzelo komunalno trgovačko društvo. Površina odlagališta je 10 000 m², a kapacitet 30 000 m³. Na odlagalištu se odlaže otpad koji se skuplja na području općine Pitomača. Odlagalište ima privremenu dozvolu za odlaganje komunalnog otpada do konca 2014. U 2008. je izrađen Program sanacije odlagališta, ali su se pripremne radnje za sanaciju počele provoditi tek tijekom 2014.

Odredbama ugovora o pristupanju Europskoj uniji Republika Hrvatska se obvezala osigurati postupno smanjivanje otpada odloženog na postojeća neusklađena odlagališta. Navedeno je propisano i odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom, te je propisano da je odlaganje otpada na neusklađenom odlagalištu u Republici Hrvatskoj zabranjeno nakon 31. prosinca 2017. te bi sva odlagališta trebala biti sanirana do konca 2018.

Državni ured za reviziju predlaže poduzeti aktivnosti za provođenje sanacije i zatvaranja postojećih odlagališta do vremena izgradnje i otvaranja županijskog centra za gospodarenje otpadom, odnosno do konca 2018.

Na području Virovitičko-podravske županije postoji više divljih odlagališta otpada, odnosno manjih neuređenih prostora koji nisu predviđeni za odlaganje otpada, a formirali su ih najčešće građani gdje odlažu građevinski i krupni (glomazni) otpad. Dio divljih odlagališta je saniran ili je u fazi sanacije. Unatoč tome, još uvijek je znatan broj divljih odlagališta koje je potrebno sanirati.

U tablici broj 5 se daju podaci o divljim odlagalištima komunalnog otpada na području Virovitičko-podravske županije po jedinicama lokalne samouprave te utrošenim sredstvima za sanaciju divljih odlagališta po izvorima sredstava do konca 2013.

Tablica broj 5

Podaci o divljim odlagalištima na području Virovitičko-podravske županije
i utrošenim sredstvima za sanaciju do konca 2013.

Redni broj	Jedinica lokalne samouprave	Broj divljih odlagališta	Broj saniranih divljih odlagališta	Utrošena sredstva za sanaciju divljih odlagališta po izvorima sredstava do konca 2013. (u kn)		
				Fond	Sredstva jedinice lokalne samouprave	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7
1.	Grad Orahovica	4	2	0,00	0,00	0,00
2.	Grad Slatina	7	4	0,00	*183.763,00	*183.763,00
3.	Grad Virovitica	8	2	0,00	19.584,00	19.584
4.	Općina Crnac	0	4	0,00	**0,00	**0,00
5.	Općina Čačinci	0	0	0,00	0,00	0,00
6.	Općina Čađavica	0	7	1.693.841,00	760.799,00	2.454.640,00
7.	Općina Gradina	0	12	2.486.482,00	2.712.549,00	5.199.031,00
8.	Općina Lukač	1	0	35.000,00	0,00	35.000,00
9.	Općina Mikleuš	0	0	0,00	0,00	0,00
10.	Općina Nova Bukovica	0	1	0,00	24.400,00	24.400,00
11.	Općina Pitomača	9	3	0,00	144.300,00	144.300,00
12.	Općina Sopje	0	16	4.297.344,00	859.469,00	5.156.813,00
13.	Općina Suhopolje	8	3	0,00	43.845,00	43.845,00
14.	Općina Špišić Bukovica	3	0	0,00	0,00	0,00
15.	Općina Voćin	0	2	377.917,00	14.294,00	392.211,00
16.	Općina Zdenci	8	0	0,00	0,00	0,00
Ukupno		48	56	8.890.584,00	4.763.003,00	13.653.587,00

Napomene:

* Za sanaciju divljih odlagališta na području grada Slatine korištena su sredstva Grada Slatine u iznosu 131.881,00 kn i sredstva komunalnog društva u iznosu 51.882,00 kn.

** Sanacija divljih odlagališta na području općine Crnac obavljena je zajedno sa sanacijom dogovornog odlagališta Vrbanovci, a s obzirom da troškove divljih odlagališta nije moguće odvojiti, ukupni troškovi su sadržani u troškovima sanacije odlagališta.

U sanaciju divljih odlagališta Fond je do konca 2013. uložio 8.890.584,00 kn, a jedinice lokalne samouprave 4.763.003,00 kn, što ukupno iznosi 13.653.587,00 kn. U pojedinim jedinicama lokalne samouprave su organizirane akcije građana na čišćenju manjih divljih odlagališta. Sanaciju i čišćenje svih divljih odlagališta na području grada Orahovice su obavili građani u okviru akcije Zelena čistka, a pomoć u strojevima je dalo komunalno društvo. Prema podacima jedinica lokalne samouprave, u pojedinim slučajevima se onečišćenja unatoč mjerama nadzora, ponovno pojavljuju pogotovo uz ceste, gdje se povremeno odbacuje većinom građevinski otpad. Podaci o broju divljih odlagališta kojima raspolažu jedinice lokalne samouprave nisu potpuni i cjeloviti.

Državni ured za reviziju predlaže jedinicama lokalne samouprave, u suradnji s tijelima nadležnim za upravni i inspekcijski nadzor, uspostaviti učinkovit nadzor nad odlaganjem otpada na području Virovitičko-podravske županije kako bi se izbjeglo stvaranje novih divljih odlagališta te poduzeti mjere za sanaciju postojećih divljih odlagališta.

d) Informacijski sustav gospodarenja otpadom

Prema Strategiji i Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, razvitak informacijskog sustava je uvjet za učinkovito funkcioniranje sustava gospodarenja otpadom. Zakonom o održivom gospodarenju otpadom je propisano da je informacijski sustav gospodarenja otpadom dio informacijskog sustava zaštite okoliša koji sadrži podatke iz objedinjenih izvješća o provedbi planova gospodarenja otpadom, podatke o propisima, smjernicama, planovima i projektima u području gospodarenja otpadom, te druge podatke. Agencija je dužna pravovremeno i cjelovito prikupljati i unositi podatke u informacijski sustav, a na temelju prikupljenih podataka je dužna izraditi izvješće o gospodarenju otpadom kao sastavni dio izvješća o stanju okoliša.

Revizijom je utvrđeno da pojedine jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ne dostavljaju izvješća o provedbi planova gospodarenja otpadom Ministarstvu i Agenciji te Agencija ne raspolaže podacima za vođenje informacijskog sustava ili ne raspolaže pravodobno. Zbog navedenoga, podaci i informacije o provedbi planova gospodarenja otpadom na lokalnoj i regionalnoj razini koji su dostavljeni Agenciji, a koji se koriste za izradu četverogodišnjeg izvješća o stanju okoliša, nisu potpuni i kvalitetni te Agencija nije u mogućnosti donositeljima odluka i javnosti cjelovito prezentirati učinkovitost lokalne i područne (regionalne) samouprave u sustavu gospodarenja otpadom. Agencija objavljuje na svojim mrežnim stranicama planove i izvješća o gospodarenju otpadom, međutim s obzirom da pojedine jedinice ne dostavljaju izvješća o provedbi planova gospodarenja otpadom, ona nisu obuhvaćena niti objavljena u izvješću Agencije te izvješće Agencije o provedbi planova gospodarenja otpadom na lokalnoj i regionalnoj razini ne odražava pravo stanje gospodarenja otpadom na području Virovitičko-podravске županije ni Republike Hrvatske u cjelini.

Državni ured za reviziju predlaže Virovitičko-podravskoj županiji i svim jedinicama lokalne samouprave na njenom području pravodobno osigurati podatke o provedbi planova gospodarenja otpadom iz svoje nadležnosti i druge podatke potrebne za vođenje informacijskog sustava kako bi prikupljeni, objedinjeni i obrađeni podaci u okviru informacijskog sustava Agencije bili u funkciji nadzora provedbe i upravljanja sustavom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske.

Prema Pravilniku o registru onečišćavanja okoliša (Narodne novine 35/08), obveznici prijave podataka u Registar onečišćavanja okoliša su proizvođači, skupljači i oporabitelji otpada. Obveznici prijavljuju podatke putem korisničkog računa i lozinke. Pri ispunjavanju obrazaca, obveznici trebaju voditi brigu o kvaliteti prijavljenih podataka, posebice u pogledu potpunosti, dosljednosti i vjerodostojnosti. Nadležni odjel u Virovitičko-podravskoj županiji u suradnji s nadležnom inspekcijom je obavezan procijeniti kvalitetu dostavljenih podataka. Agencija koordinira rad na osiguranju i kontroli kvalitete podataka putem Priručnika za vođenje Registra onečišćavanja okoliša koji sadrži upute za rad i postupke za osiguranje kvalitete podataka. Agencija je na svojim mrežnim stranicama objavila upute za popunjavanje obrazaca te je županijama uputila smjernice u svrhu provjere i ispravka prijavljenih podataka obveznika. Agencija provodi kontrole nakon prethodne kontrole županija, u smislu pravilnosti popunjavanja obrazaca, dupliranja prijave, upisivanja ispravnih količina otpada, dostavljanja nepotpunih obrazaca, pogrešno utvrđenog statusa otpada i drugo.

Revizijom je utvrđeno da prijavljivanje podataka za prethodnu godinu u Registar onečišćavanja okoliša započinje u drugoj polovini siječnja tekuće godine. Rok prijave podataka je do 1. ožujka, a županijama je rok do 15. lipnja za provjeru potpunosti, dosljednosti i vjerodostojnosti dostavljenih podataka.

U navedenom roku županijski odjel nadležan za poslove zaštite okoliša (zaposlenica Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo, komunalne poslove i zaštitu okoliša) mora provjeriti podatke dostavljene od većeg broja obveznika. Koncem 2013. je bilo 287 obveznika, od kojih je 193 dostavilo podatke u roku (do 1. ožujka). Podaci koje obveznici prijavljuju su često uneseni na pogrešnom obrascu. Podaci o količinama prikupljenog i odloženog otpada su u pojedinim slučajevima nepotpuni i netočni, a ponekad je status otpada pogrešno određen. Zaposlenica nadležnog županijskog odjela kontaktira obveznike uglavnom putem telefona i upozorava ih na propuste, a ukoliko je potrebno ispraviti unos većeg broja podataka, korisnike poziva osobno da dođu u upravni odjel po dodatne informacije. Također ih podsjeća na dostavu potrebnih podataka. Nakon obavljene kontrole i verifikacije prijavljenih podataka, korisnički račun obveznika se zaključava i podaci se smatraju vjerodostojnim te ih Agencija može koristiti. Najveći problemi su kontinuitet u radu i preciznija provjera podataka obveznika koji su dužni unijeti podatke u bazu. Također ističu slabu suradnju s inspekcijom zaštite okoliša, koja bi trebala u tijeku redovnih nadzora poslovnih subjekata ukazivati na obvezu unosa podataka u bazu.

Državni ured za reviziju predlaže jedinicama područne (regionalne) samouprave, u suradnji s Agencijom, poduzeti mjere za poboljšanje kvalitete i pouzdanosti podataka koji se prijavljuju u Registar onečišćavanja okoliša, kako bi se postigla učinkovitija kontrola sustava gospodarenja otpadom na svim razinama.

Jedinice lokalne samouprave na području Virovitičko-podravške županije ne raspolažu cjelovitim podacima o provedenim aktivnosti na svom području vezanim uz sustav gospodarenja otpadom, niti su podaci o gospodarenju otpadom objavljeni na mrežnim stranicama jedinica lokalne samouprave. Prema odredbama članka 137. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, informacijski sustav mora sadržavati podatke iz objedinjenih izvješća jedinica lokalne samouprave o provedbi planova gospodarenja otpadom, podatke o lokacijama odbačenog otpada, o provedenim izobrazno-informativnim aktivnostima, o količinama, vrstama i tokovima otpada iz očevidnika o nastanku i tijeku otpada, o izdanim dozvolama i potvrdama za postupke gospodarenja otpadom, o građevinama za gospodarenje otpadom te druge podatke. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave su obvezne pravodobno prikupljati sve podatke važne za sustav gospodarenja na svom području, voditi evidencije o provedenim aktivnostima te podatke objavljivati na mrežnim stranicama i dostavljati ih Agenciji.

Državni ured za reviziju predlaže Virovitičko-podravskoj županiji i svim jedinicama lokalne samouprave, voditi cjelovite podatke o provedenim aktivnostima na svom području vezanim uz sustav gospodarenja otpadom, a pogotovo podatke o službenim i divljim odlagalištima komunalnog otpada, izgradnji centra za gospodarenje otpadom s pretovarnim stanicama i izgradnji reciklažnih dvorišta. Nadalje, skreće se pozornost na važnost praćenja aktivnosti vezanih uz gospodarenje otpadom na svom području, kako bi se mogle pravodobno prijaviti Fondu za sufinanciranje sanacije odlagališta i izgradnje građevina za gospodarenje otpadom te za sufinanciranje nabave komunalne opreme, komunalnih vozila i izgradnju reciklažnih dvorišta.

e) Edukacija o gospodarenju otpadom

Strateški cilj edukacije upravnih struktura, stručnjaka i javnosti o gospodarenju otpadom je planirano ostvariti putem razvoja sustava odgoja i obrazovanja, informiranja i komunikacije o otpadu prikladnim programima u školskom i izvanškolskom području, medijima i stručnim radionicama, razradi programa i metoda za edukaciju. Planirano je kontinuirano provođenje i ukazivanje na probleme vezane uz otpad i promicanje pravilnog postupanja s otpadom, pozitivnog pristupa i pronalaženje sporazuma za rješavanje problema otpada.

Prema odredbama članka 39. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, jedinica lokalne samouprave je dužna na svom području i o svom trošku, osigurati godišnje provođenje izobrazno-informativne aktivnosti, a osobito javne tribine, informativne publikacije o gospodarenju otpadom i objavu specijaliziranih priloga u medijima kao što su televizija i radio. Također je dužna uspostaviti i ažurno održavati svoju mrežnu stranicu s informacijama o gospodarenju otpadom na svom području.

U jedinicama lokalne samouprave na području Virovitičko-podravske županije edukacija stanovništva o obvezi odvojenog prikupljanja komunalnog otpada se provodi djelomično. Pojedine jedinice lokalne samouprave putem komunalnih društava i koncesionara, lokalnog radija, letaka, plakata, oglasnih ploča i zborova građana obavještavaju stanovništvo o obvezi i načinu odvojenog prikupljanja otpada. Pojedine udruge građana su, uz financijsku potporu jedinice lokalne samouprave, organizirale radionice u osnovnim školama s ciljem podizanja svijesti o odgovornom odlaganju i recikliranju otpada. Međutim, unatoč tome provedene aktivnosti na educiranju stanovništva nisu potpune i cjelovite i ne provode se kontinuirano. Većina jedinica lokalne samouprave na svojim mrežnim stranicama nema informacije o gospodarenju otpadom na svom području. Doneseni planovi gospodarenja otpadom jedinica lokalne samouprave, ne sadrže izobrazno-informativne aktivnosti na razvijanju javne svijesti o potrebi odvojenog prikupljanja otpada i učinkovitim gospodarenju otpadom.

Državni ured za reviziju predlaže gradovima i općinama na području Virovitičko-podravske županije provoditi godišnje izobrazno-informativne aktivnosti te uspostaviti i ažurno održavati mrežnu stranicu s informacijama o gospodarenju otpadom na svom području. Predlaže se sastavljati izvješće o provedbi izobrazno-informativnih aktivnosti kao sastavnog dijela godišnjeg izvješća o provedbi plana gospodarenja otpadom. U cilju podizanja svijesti o odgovornom odlaganju i recikliranju otpada, predlaže se kontinuirano provoditi akcije prikupljanja otpada koje će stimulirati i poticati stanovništvo i gospodarstvo na aktivno sudjelovanje u odvojenom prikupljanju komunalnog otpada.

f) Nadzor nad provedbom planova gospodarenja otpadom

Nadzor nad provedbom planova gospodarenja otpadom županije, gradova i općina se provodi putem izvješća o provedbi planova gospodarenja otpadom. Svrha izrade navedenog izvješća je kontinuirani nadzor nad uspostavom održivog sustava gospodarenja otpadom u županiji u skladu s obvezama i smjernicama nacionalne zakonske regulative, propisa Europske unije te državnih i lokalnih planskih dokumenata.

Obvezu nadzora nad provođenjem plana gospodarenja otpadom provodi nadležno upravno tijelo županije.

Nadležno upravno tijelo u Virovitičko-podravskoj županiji je bio Upravni odjel za graditeljstvo, komunalne poslove i zaštitu okoliša, a od početka 2014. je Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo, komunalne poslove i zaštitu okoliša.

Prema odredbama Zakona o otpadu, nadležni uredi županija su bili obvezni jednom godišnje, do 31. svibnja tekuće za prethodnu godinu, a gradonačelnici i općinski načelnici do 30. travnja tekuće za prethodnu godinu, županijskoj skupštini te gradskom odnosno općinskom vijeću, podnositi izvješće o provedbi plana gospodarenja otpadom, posebice o provedbi obveza i učinkovitosti poduzetih mjera. Usvojena izvješća nadležni uredi su bili obvezni dostavljati Ministarstvu i Agenciji.

Odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom, navedene odredbe su mijenjane te je od srpnja 2013. jedinica lokalne samouprave obvezna dostavljati godišnje izvješće o provedbi plana gospodarenja otpadom jedinici područne (regionalne) samouprave do 31. ožujka tekuće za prethodnu kalendarsku godinu i objaviti ga u svom službenom glasilu. Jedinica područne (regionalne) samouprave je obvezna dostavljati godišnje izvješće o provedbi plana gospodarenja otpadom i objedinjena izvješća jedinica lokalne samouprave o provedbi plana gospodarenja otpadom Ministarstvu i Agenciji do 31. svibnja tekuće za prethodnu kalendarsku godinu i objaviti ga u svom službenom glasilu i na svojim mrežnim stranicama. Agencija jednom godišnje objavljuje navedena objedinjena izvješća na svojim mrežnim stranicama.

Od četiri jedinice lokalne samouprave na području Virovitičko-podravске županije koje su donijele planove gospodarenja otpadom, samo je Grad Virovitica sastavljao godišnja izvješća o provedbi plana gospodarenja otpadom. Grad Slatina je sastavio izvješće o provedbi plana gospodarenja otpadom za 2011. i 2013., a Grad Orahovica i Općina Pitomača samo za 2013. Izvješća su usvojena na gradskom vijeću (osim izvješća Općine Pitomača za 2013.), objavljena su u službenom glasilu i dostavljena Virovitičko-podravskoj županiji. Virovitičko-podravska županija je također sastavljala godišnja izvješća o provedbi plana gospodarenja otpadom te je navedena izvješća i izvješća gradova Slatine i Virovitice za 2012. i prethodne godine dostavila Ministarstvu i Agenciji.

U tablici broj 6 se daju podaci o izvješćima o provedbi planova gospodarenja otpadom u jedinicama lokalne samouprave na području Virovitičko-podravске županije.

Tablica broj 6

Podaci o izvješćima o provedbi planova gospodarenja otpadom u jedinicama lokalne samouprave na području Virovitičko-podravske županije

Redni broj	Jedinica lokalne samouprave	Izvešća o provedbi planova gospodarenja otpadom		
		Godine za koje su donesena	Dostavljena predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave (DA/NE)	Dostavljena nadležnom upravnom tijelu županije (DA/NE)
1	2	3	4	5
1.	Grad Orahovica	2013.	DA	DA
2.	Grad Slatina	2011. i 2013.	DA	DA
3.	Grad Virovitica	2007., 2008., 2009., 2010., 2011., 2012. i 2013.	DA	DA
4.	Općina Crnac	-	-	-
5.	Općina Čačinci	-	-	-
6.	Općina Čađavica	-	-	-
7.	Općina Gradina	-	-	-
8.	Općina Lukač	-	-	-
9.	Općina Mikleuš	-	-	-
10.	Općina Nova Bukovica	-	-	-
11.	Općina Pitomača	2013.	NE	DA
12.	Općina Sopje	-	-	-
13.	Općina Suhopolje	-	-	-
14.	Općina Špišić Bukovica	-	-	-
15.	Općina Voćin	-	-	-
16.	Općina Zdenci	-	-	-

Izvešća o provedbi planova gospodarenja otpadom županije i gradova za 2012. i prethodne godine sadrže opisno provedene mjere gospodarenja otpadom, ali bez financijskih i količinskih pokazatelja, odnosno nisu iskazane količine nabavljene opreme prema vrsti (kante, kontejneri, komunalna vozila, drugo), iznosi troškova gospodarenja otpadom (troškovi nabave opreme za odvojeno prikupljanje komunalnog otpada, troškovi sanacije odlagališta, drugi troškovi) te izvori financiranja, zbog čega je onemogućeno učinkovito praćenje količina i troškova gospodarenja otpadom u određenom razdoblju. U vrijeme obavljanja revizije (veljača-svibanj 2014.) su svi gradovi i Općina Pitomača sastavili izvješća o provedbi planova gospodarenja otpadom za 2013. Navedena izvješća gradova većim dijelom sadrže financijske i količinske pokazatelje, odnosno iskazani su troškovi sanacije službenih i divljih odlagališta te nabave komunalnih vozila za 2013.

Državni ured za reviziju predlaže gradovima i općinama, sastavljati godišnja izvješća o provedbi plana gospodarenja otpadom, dostavljati ih Virovitičko-podravskoj županiji i objavljivati u svom službenom glasilu. Također, predlaže Virovitičko-podravskoj županiji dostavljati Ministarstvu i Agenciji godišnja izvješća o provedbi plana gospodarenja otpadom i objedinjena izvješća jedinica lokalne samouprave o provedbi planova gospodarenja otpadom u propisanom roku te ga objaviti u svom službenom glasilu i na svojim mrežnim stranicama. Predlaže se u izvješću o provedbi plana gospodarenja otpadom navesti količinu nabavljene opreme, troškove gospodarenja otpadom prema vrsti troška i izvore financiranja, u svrhu učinkovitog praćenja aktivnosti provedenih u određenom razdoblju, odnosno navesti aktivnosti i druge podatke koji će biti usporedivi s planiranim aktivnostima i podacima utvrđenim planom gospodarenja otpadom gradova i općina.

Odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom je propisan upravni i inspekcijski nadzor nad provedbom propisa koji reguliraju gospodarenje otpadom, te praćenje postupaka gospodarenja svim vrstama otpada i zaštite okoliša. Ministarstvo provodi upravni nadzor u nadležnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a inspekcijski nadzor se provodi kod svih obveznika primjene navedenog Zakona. Provedba mjera nadzora i praćenja gospodarenja otpadom je zakonska obveza gradova i općina te komunalnih društava kojima je povjereno obavljanje djelatnosti skupljanja i zbrinjavanja otpada.

Virovitičko-podravska županija i jedinice lokalne samouprave (gradovi Virovitica, Slatina i Orahovica te Općina Pitomača) svojim planom gospodarenja otpadom nisu propisale mjere nadzora i praćenja gospodarenja otpadom te nisu ustrojile tijelo ili imenovale osobu koja bi provodila nadzor nad provedbom plana gospodarenja otpadom i aktivnostima u gospodarenju otpadom.

Državni ured za reviziju predlaže županiji, gradovima i općinama, utvrditi mjere nadzora u sustavu gospodarenja otpadom, a koje se odnose na stalni nadzor tijekom otpada, stalni nadzor rada odlagališta, uspostavu odvojenog prikupljanja otpada, nadzor rada koncesionara i tijekom otpadnog materijala kojeg se odvojeno prikuplja.

OCJENA UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA OTPADOM NA PODRUČJU VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Državni ured za reviziju je obavio reviziju učinkovitosti gospodarenja otpadom na području Virovitičko-podravske županije. Ciljevi revizije su bili ocijeniti provedbu planova gospodarenja otpadom, ocijeniti uspostavu sustava odvojenog prikupljanja komunalnog otpada, ocijeniti aktivnosti vezane uz razvitak infrastrukture za izgradnju cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, ocijeniti provedbu sanacija i zatvaranja odlagališta, ocijeniti informacijski sustav gospodarenja otpadom, ocijeniti edukaciju o gospodarenju otpadom te ocijeniti nadzor nad provedbom planova gospodarenja otpadom u Virovitičko-podravskoj županiji i jedinicama lokalne samouprave Virovitičko-podravske županije.

Na temelju provedenih postupaka revizije i utvrđenih činjenica, uzimajući u obzir postavljene ciljeve revizije, Državni ured za reviziju ocjenjuje da gospodarenje otpadom u Virovitičko-podravskoj županiji i jedinicama lokalne samouprave Virovitičko-podravske županije nije dovoljno učinkovito te se spomenutim jedinicama daju preporuke za povećanje učinkovitosti gospodarenja otpadom.

Državni ured za reviziju daje sljedeće preporuke:

- Donijeti plan gospodarenja otpadom za razdoblje šest godina sa svim elementima propisanim odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom. Također, nacrt plana gospodarenja otpadom učiniti dostupnim javnosti za iznošenje primjedbi, prijedloga i mišljenja, a plan gospodarenja otpadom objaviti u službenom glasilu jedinice lokalne samouprave. Nadalje, predlaže gradovima i općinama koje su donijele plan gospodarenja otpadom sastavljen na temelju Zakona o otpadu, uskladiti navedeni plan s odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom.
- Povjeriti obavljanje javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada u skladu s odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom.
- Poduzeti aktivnosti za smanjenje količine odloženog komunalnog i biorazgradivog komunalnog otpada na odlagalištima u Virovitičko-podravskoj županiji, čime bi se smanjila količina otpada na području Republike Hrvatske i time pridonijelo ostvarenju ciljeva određenih Strategijom i Planom gospodarenja otpadom, a Republika Hrvatska ispunila međunarodne obveze i postupala u skladu s odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom.
- Poduzeti aktivnosti za odvojeno prikupljanje otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) otpada u cilju uspostave cjelovitog sustava odvojenog prikupljanja otpada, u skladu s odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom.
- Poduzeti aktivnosti za odvojeno prikupljanje zelenog otpada s javnih površina i biootpada iz domaćinstava te izgradnju kompostana u cilju smanjivanja količine biorazgradivog otpada koji se odlaže na odlagališta.

- Planirati izgradnju reciklažnih dvorišta za gospodarenje komunalnim i građevinskim otpadom kao prioritetne projekte izgradnje komunalne infrastrukture, pokrenuti aktivnosti izgradnje reciklažnih dvorišta te osigurati prostorni razmještaj reciklažnih dvorišta na način koji omogućava pristupačno korištenje svim stanovnicima područja za koje su uspostavljena reciklažna dvorišta.
- Poduzimati radnje za rješavanje i usklađivanje aktivnosti svih subjekata uključenih u izgradnju centra za gospodarenje otpadom u cilju uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, utvrditi prioritete i rizike i u skladu s time realno planirati rokove za pojedine faze izgradnje centra za gospodarenje otpadom te poduzeti radnje za djelotvornije i učinkovitije djelovanje svih sudionika sustava gospodarenja otpadom na državnoj, regionalnoj, lokalnoj i mjesnoj razini.
- Poduzeti aktivnosti za provođenje sanacije i zatvaranja postojećih odlagališta do vremena izgradnje i otvaranja županijskog centra za gospodarenje otpadom, odnosno do konca 2018.
- U suradnji s tijelima nadležnim za upravni i inspekcijski nadzor, uspostaviti učinkovit nadzor nad odlaganjem otpada na području Virovitičko-podravske županije kako bi se izbjeglo stvaranje novih divljih odlagališta te poduzeti mjere za sanaciju postojećih divljih odlagališta.
- Pravodobno osigurati podatke o provedbi planova gospodarenja otpadom iz svoje nadležnosti i druge podatke potrebne za vođenje informacijskog sustava, kako bi informacijski sustav, koji vodi Agencija bio u funkciji nadzora provedbe i upravljanja sustavom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske.
- U suradnji s Agencijom, poduzeti mjere za poboljšanje kvalitete i pouzdanosti podataka koji se prijavljuju u Registar onečišćavanja okoliša, kako bi se postigla učinkovitija kontrola sustava gospodarenja otpadom na svim razinama.
- Voditi cjelovite podatke o provedenim aktivnostima na svom području vezanim uz sustav gospodarenja otpadom, a pogotovo podatke što se odnose na službena odlagališta komunalnog otpada, divlja odlagališta, izgradnju centra za gospodarenje otpadom s pretovarnim stanicama i na izgradnju reciklažnih dvorišta. Nadalje, skreće se pozornost na važnost praćenja aktivnosti vezanih uz gospodarenje otpadom na svom području, kako bi se mogle pravodobno prijaviti Fondu za sufinanciranje sanacije odlagališta i izgradnje građevina za gospodarenje otpadom te za sufinanciranje nabave komunalne opreme, komunalnih vozila i izgradnju reciklažnih dvorišta.
- Provoditi godišnje izobrazno-informativne aktivnosti te uspostaviti i ažurno održavati mrežnu stranicu s informacijama o gospodarenju otpadom na svom području. Također, predlaže se sastavljati izvješće o provedbi izobrazno-informativnih aktivnosti kao sastavnog dijela godišnjeg izvješća o provedbi plana gospodarenja otpadom. U cilju podizanja svijesti o odgovornom odlaganju i recikliranju otpada, predlaže se kontinuirano provoditi akcije prikupljanja otpada koje će stimulirati i poticati stanovništvo i gospodarstvo na aktivno sudjelovanje u odvojenom prikupljanju komunalnog otpada.

- Sastavljati izvješća o provedbi i izvršenju plana gospodarenja otpadom na području gradova i općina na propisan način. U izvješću o provedbi plana gospodarenja otpadom navesti aktivnosti i podatke koji će biti usporedivi s planiranim aktivnostima i podacima utvrđenim planom gospodarenja otpadom gradova i općina te navesti količinu nabavljene opreme, troškove gospodarenja otpadom prema vrsti troška i izvore financiranja, u svrhu učinkovitog praćenja aktivnosti provedenih u određenom razdoblju.
- Sastavljati godišnja izvješća o provedbi plana gospodarenja otpadom, dostavljati ih Virovitičko-podravskoj županiji i objavljivati u svom službenom glasilu. Također, predlaže Virovitičko-podravskoj županiji dostavljati Ministarstvu i Agenciji godišnja izvješća o provedbi plana gospodarenja otpadom i objedinjena izvješća jedinica lokalne samouprave o provedbi planova gospodarenja otpadom u propisanom roku te ga objaviti u svom službenom glasilu i na svojim mrežnim stranicama.
- Utvrditi mjere nadzora u sustavu gospodarenja otpadom, a koje se odnose na stalni nadzor tijeka otpada, stalni nadzor rada odlagališta, uspostavu odvojenog prikupljanja otpada, nadzor rada koncesionara i tijek otpadnog materijala kojeg se odvojeno prikuplja.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi se provedbom navedenih preporuka povećala učinkovitost gospodarenja otpadom odnosno smanjila količina otpada na području Virovitičko-podravške županije, kao i na području Republike Hrvatske u cjelini, čime bi se ispunile međunarodne obveze te uspostavio kvalitetan i sveobuhvatan sustav gospodarenja otpadom.

OČITOVANJE JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave Virovitičko-podravske županije su se očitovale na Nacrt izvješća o obavljenoj reviziji učinkovitosti i prihvatile nalaze i preporuke Državnog ureda za reviziju. U očitovanju navode okolnosti u kojima su propusti učinjeni te razloge zbog kojih gospodarenje otpadom nije dovoljno učinkovito.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u očitovanju navode da će postupiti u skladu s danim preporukama Državnog ureda za reviziju i u skladu s raspoloživim financijskim sredstvima. Većina jedinica lokalne samouprave u očitovanju navodi da su pokrenuti postupci radi donošenja plana gospodarenja otpadom (općine Čačinci, Gradina, Lukač, Mikleuš, Pitomača, Sopje, Voćin i Zdenci), odnosno postupci radi usklađenja plana gospodarenja otpadom s odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom (gradovi Slatina i Virovitica), a Općina Suhopolje navodi da je Plan gospodarenja otpadom na području općine Suhopolje donesen u lipnju 2014. Pojedine jedinice lokalne samouprave (Grad Slatina, općine Nova Bukovica, Sopje i Zdenci) u očitovanju navode da su tijekom 2014. proširile aktivnosti na sustavu odvojenog prikupljanja korisnog otpada. Nadalje, Grad Slatina navodi da je poduzeo aktivnosti na uređenju reciklažnog dvorišta, a Općina Lukač navodi da je osigurala reciklažno dvorište u skladu s Prostornim planom općine Lukač te da će po potrebi izgraditi reciklažno dvorište za sve mještane.